

28 Grondwater landelijk geregistreerd

Twee derde van ons drinkwater is gemaakt van grondwater. Agrariërs beregenen er hun akkers mee en de industrie gebruikt het als proceswater. Het toezicht op het gebruik van het grondwater gaat binnenkort van de provincies over naar de waterschappen. TNO helpt daarbij met een landelijke grondwaterregistratie.

De ondergrond van Nederland is zo poreus als een spons, op veel plekken tot de rand gevuld met grondwater. Grootverbruikers van grondwater zijn onder meer waterbedrijven die er drinkwater van maken, agrariërs die er landbouwgronden mee beregenen en industrieën die het gebruiken als proces- of koelwater. En doordat er meer neerslag valt dan er grondwater wordt verbruikt, lijkt er weinig reden tot zorg. Toch is dat niet helemaal terecht. Grondwateronttrekkingen leiden namelijk plaatselijk tot het verdrogen van natuurgebieden en soms zitten verschillende gebruikers elkaar in de weg. Wie grondwater wil onttrekken, moet dat dan ook melden bij de provincie. Bij grote hoeveelheden is zelfs een vergunning nodig. 'Net als aardolie kun je grondwater opvatten als een delfstof en die mag je niet ongebreideld uit de ondergrond winnen', aldus TNO'er drs. Hans van der Meij. Bovendien vormt de hoeveelheid onttrokken grondwater een grondslag voor belastingheffing.

KWALITEIT BESLISSINGEN VERBETERT

Eind 2009 wordt de nieuwe Waterwet van kracht. Dan nemen de waterschappen het beheer van het grondwater over van de provincies. Dat was voor het Inter Provinciaal Overleg (IPO) de aanleiding om TNO te vragen een landelijk register in te richten van onttrekkers en onttrokken waterhoeveelheden. Projectleider Carla Nikkels van IPO legt uit waarom: 'Mét de grondwatertaken moeten de provincies ook vele duizenden gegevens overdragen aan de waterschappen. Doordat de grenzen van provincies niet samenvallen met die van de waterschappen, is dat administratief erg ingewikkeld. Door een centrale registratie op te zetten, hoeft ieder waterschap maar één landelijk bestand te raadplegen, in plaats van meerdere provinciale bestanden. En zo'n grondwaterbestand kunnen we

Het zetten van een boring.

Foto: TNO

weer koppelen aan landelijke meetnetten, waardoor de kwaliteit van beslissingen verbetert.'

Het samenvoegen van twaalf provinciale grondwaterbestanden tot één landelijk register is minder makkelijk dan het lijkt. Van der Meij: 'Het was vooral ingewikkeld om alle gegevens onder één noemer te krijgen.' Want niet alleen kijken provincies verschillend tegen onttrekkingen aan – in West-Nederland is het soms een oplossing voor wateroverlast, in Oost-Nederland juist de oorzaak van verdrogingsproblemen –, ook leggen ze andere beleidsaccenten. Nikkels: 'Het ene provinciebestuur stimuleert warmte- en koudeopslag in het ondiepe grondwater, het andere ontwikkelt beleid rond zoutwaterproblemen. Daarvoor registreren ze heel andere gegevens.'

BEPROEFDE CONCEPTEN

Enkele grondwater- en ICT-specialisten van TNO hielpen IPO bij het ontwarren van deze informatieknoop. De TNO-afdeling DINO beschikte over de juiste ervaring met het inrichten, onderhouden en ontsluiten van een centraal gegevensarchief. Daarbij maakte men gebruik van een door de provincie Overijssel ontwikkelde standaard voor het opslaan van grondwatergegevens. 'Doordat we geen nieuwe systemen hebben gebouwd, maar kozen voor beproefde concepten, konden we binnen een jaar al opleveren', concludeert Nikkels. 'Voor zo'n lastig ICT-project is dat een record.' Vrijwel alle provincies doen inmiddels mee; volgend jaar sluiten ze hun systemen allemaal aan op het landelijk grondwaterregister.

Info: hans.vandermeij@tno.nl; www.lgronline.nl